

Zorlu Coğrafi Bölgelerin Ulaşım Aracı Teleferik

Bazı yerlerde yol inşa etmek çok zor hatta kimi zaman olanaksızdır. Böyle yerlerde ulaşım sorunu basit ama parlak bir buluş olan teleferik sayesinde çözülebilir. Teleferikleri yakından tanımaya hazır mısınız?

İki nokta arasına çizilen düz bir çizgi, onları birleştiren en kısa çizgidir. Bu nedenle iki yerleşim yeri arasına yol yapılırken bu yolun düz, dolayısıyla kısa olması tercih edilir. Ne var ki, engebeli ve dağlık bölgelerde düz bir yol yapmak zordur. Yapılabilirse bile tepeler ve engebeler nedeniyle yol kıvrımlı olur. Bu da yolun daha uzun olması anlamına gelir. Bazı durumlarda dağlık ve engebeli yerlere daha kısa bir yol seçeneği sunan teleferik yapılır. Teleferik, iki nokta arasındaki en kısa yoldan gittiği için yolculuk süresini kısaltır.

İlk teleferikler 1600'lü yıllarda yük taşımada kullanılmış. Günümüzde de engebeli bölgelerde bulunan fabrika ve maden gibi yerlerde ürünler ya da madenler bu şekilde taşınıyor. Teleferiklerin insan taşımada kullanılmasıysa 1920'lerden sonra gerçekleşmiş.

Bu fotoğrafta Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde bulunan teleferiği görüyorsunuz.

Basit bir teleferik, iki ayrı noktaya kurulmuş birer istasyon, bu istasyonların arasında havaya gerilmiş çelik halatlar ve bu halatlara asılı bir kabinden oluşur. Kabin, yük ya da yolcu taşımak üzere tasarlanmış olabilir. Teleferiklerde iki halat kullanılır. Bu halatlardan birine taşıyıcı halat denir. Taşıyıcı halat sabittir ve kabin onun üzerinde asılıdır. Ama kabin bu halata bağlı değildir. Halatla kabinin askısı arasında bulunan tekerlekler sayesinde hareketlidir. Bu tekerlekler trenlerin tekerlekleri gibi çeliktendir ve halatın üzerine oturacak şekilde ortaları çukurdur, yani makaraya benzerler.

Teleferiklerde ayrıca kabine bağlı bir halat da bulunur. Çekici halat adı verilen bu halat yüksekteki istasyonda bulunan bir motor yardımıyla kabini yukarı çekmeye yarar. Kabin yukarı çekilirken, çekici halat bir makaraya sarılır. Kabinin aşağı inmesini sağlamak için de çekici halat yavaş yavaş serbest bırakılır. Teleferiklerde kabinlerin büyüklüğüne ve ağırlığına bağlı olarak hem taşıyıcı hem de çekici halatların sayısı artırılabilir. Eğer iki istasyon arasındaki uzaklık fazlaysa araya çelik halatları

İsviçre'de St. Maritz adlı kayak merkezindeki bir telesiyej

Burada İsviçre'deki bir telesiyejin makara sistemini görüyorsunuz.

destekleyen direkler yerleştirilir. Teleferiklerin daha küçük bir çeşidi telesiyejdir. Bunlar genellikle kayak merkezlerinde kullanılır. Telesiyejlerin kabinleri ya da oturakları doğrudan halata bağlıdır ve halatla birlikte hareket eder. Telesiyejlerde tek halat bulunur. Bu halat bir çember oluşturacak şekilde kapalıdır. Tıpkı iki parmağa geçirilip gerilmiş bir paket lastiği gibi iki istasyon arasında gerili durur.

Telesiyej halatları istasyonlarda büyük makaralara takılıdır. Bu sayede halat ve ona bağlı kabin ya da oturaklar sürekli hareket halindedir. Halatın bir tarafı yukarı çıkarken diğer tarafı aşağı iner. Kabinleri ya da oturakları halata sabitleyen bağlantı yerleri, halatla birlikte makaradan geçebilecek şekilde tasarlanmıştır. Telesiyejlerdeki oturakların sayısı birkaç yüz olabilir.

Kabinsiz telesiyejlerde sistem yolcuların inip binmesi için durdurulmaz. Bu nedenle telesiyejler genellikle yavaş çalışır. Kabinli telesiyejlerde yolcuların inip binebilmesi için kabin istasyona geldiğinde sistem durdurulur.

Thinkstock

Bergen - Norveç

Lantau Adası - Hong Kong

Wolfgangsee - Avusturya

Burada farklı ülkelerdeki bazı teleferikleri görüyorsunuz.

Ülkemizdeki Teleferikler

Teleferik ülkemizde de engebeli ya da dağlık bölgelerde kullanılıyor. Özellikle Karadeniz Bölgesi'nde yük taşıma amacıyla kullanılan teleferikler çok yaygın. Öyle ki, bu bölgede yaklaşık 20.000 teleferik olduğu tahmin ediliyor. Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki teleferiklerin insan gücüyle çalışanları olduğu gibi motorla çalışanları da var. Fındık ve çay gibi ürünler toplandıktan sonra bu şekilde kolayca taşınabiliyor. Bu teleferiklere bölgede "varagel" deniyor.

Ülkemizde toplu taşımada kullanılan birkaç teleferik bulunuyor. Bunların en eskisi Bursa'da. 1963'te kurulan bu teleferik toplam 4766 metre uzunlukta ve birbirinin devamı olan iki ayrı hattan oluşuyor. Her hatta 30'ar kişilik iki kabin çalışıyor. Bu teleferikle deniz seviyesinden 374 metre

yükseklikte Bursa'nın Teleferik semtinde başlayan yolculuk yaklaşık 20 dakika sonra Uludağ'da 1634 metre yükseklikte sona eriyor. Bu mesafeyi otomobille çıkmaksa çok daha uzun sürüyor.

Antalya'daki Olympos Teleferik, yolcularını 726 metreden Tahtalı Dağı'na, 2365 metre yüksekliğe taşıyor. Bu teleferik dünyanın ikinci, Avrupa'nınsa en uzun teleferik hattı. Hat uzunluğu 4350 metre olan Olympos Teleferik'te kabinler 80 kişilik. Bu hatta yolculuk yaklaşık 10 dakika sürüyor.

Ülkemizdeki teleferikler yukarıda sözünü ettiklerimizle sınırlı değil. Ordu, Samsun, İzmir, İstanbul, Ankara'da da büyüklü küçüklü teleferikler bulunuyor. Bunun yanı sıra çeşitli kayak merkezlerimizde telesiyerler ve kayakçıları çeken teleskiler de var.

Anadolu Ajansı

Antalya'da Tahtalı Dağı'nda bulunan teleferik

Alp Akoğlu